

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**[Materialien zur Rechtsgeschichte der Stadt Bremen]
[CIM I 102]**

[Bremen], [17. Jahrhundert]

[Drittes Kapitel]

[urn:nbn:de:gbv:45:1-90089](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-90089)

trahi Frisios, quod cum illis nobis Commune
 est, id silentio praterendum non putavi-
 mus: Neque enim quicquam in eo dubii, non
 parvam Frisia partem Episcopo Bremensi
 fuisse subjectam, testes sunt literae Caroli-
 nae, quarum limites etsi sint valde immi-
 nuti, restat tamen etiam hodie ea Frisia
 pars, quae inter Visurgim Albing porrigitur,
 et ager Würdensis, Würstensis, terra vetu-
 ris et Kedingia, unde et forum Stotel ad
 differentiam Pagi Stotel Lesmonensis
 Cognominatur

Capitulum 3.

Quando Brema coeperit esse
 Civitas

Non satis est Bremam fuisse antiquam
 quid enim si pagus tantum fuerit aut vicus?
 Novus enim Episcopus Wilhadus, quem
 Caesar, Carolus Magnus introduxit Anno 788.
 effecisse videtur, ut Brema fuerit Civitas

-cum ante illa tempora Civitatis Bremæ vix
 usquam, at soepius, Bremæ loci seu villa pub.
 lica mentio fiat. Sed Wilhadum Bremam
 Civitatem invenisse et non constituisse, etsi
 pro barbaria istius seculi literis de eo parum
 proditum sit, ex eo apparet, quod Fasciculus
 temporum b sub annum 700 Civitatis Bre.
 mensis mentionem faciat. Verba sunt hæc ex
 Wenero Rolowincio. A. 700. Westphalia
 confertitur ad fidem, ubi duo Edwaldi albus
 et Niger Presbiteri sancti, de Anglia venien.
 tes, prædicaverunt. Et paulo post. Tandem
 martyrisati sunt in Comitatu Hoja prope
 Bremensem Civitatem, quem locum Magde.
 burgici concinnatores cita reddunt. Sic
 etiam Saxones habuisse ecclesias Sabellius
 innuit, ac Bremæ Civitatis cum vicino Co.
 mitatu de Hoja meminit. Fasciculus tem.
 porum. Chronicon quoq nostrum notat Wil.
 hadum Civitatis libertates et privilegia
 a Casare impetrasse, eaq non tantum literis

Cæsaris, quas Civitati s: quæ vox Rempubli-
 cam aliquam, quælis ætate illa fuerit notat. s: con-
 servandas tradiderit, quasq: propter vetusta-
 tem multis testibus transsumi illa curavit:
 Sed et conspicuo Rolandi testimonio obsigna-
 tur. Civitas ergo jam ante fuit Brema, et jus
 Civitatis habuit, non Civitas primum esse coepit:
 Idemq: evidenter comprobatur diploma Friderici
 Cæsaris, quo An. 1186. privilegia, quæ Wil-
 lehadus à Carolo Magno impetraverat, con-
 firmantur, et quædam nominatim repetuntur,
 omnino talia, ut apertissimum sit Bremam Ci-
 vitatis jus ante habuisse; non tantum enim
 Diploma Civitatem nominat, et *Willehadus*,
 cui Willehadus a Carolo Magno privile-
 gium impetravit, sed etiam ostendit, ea
 fuisse prope singularia, taliq: ut aliis Ci-
 vitatibus etiam velle constitutis non competere-
 nt, ut patet, quod cives Bremenses contra antiquo-
 rum Herorum vindicias, et hæreditatum, rerum
 expeditoriarum s: *Hängwaden* petitiones, unius
 anni et diei præscriptio tueri, ac securitatem

eis prestare debeat, Ex quo patet, quando Brema locus seu villa publica nuncupatur, talem intelligi haud dubie locum, qui jure Civitatis decoratus fuit.

Quid? quod antiquitas et celebritas Phabirani, de quibus capite superiori diximus, argumento sint, aliam ejus conditionem, et gentis libertatem fuisse majorem, quam ut locus à nobilissimis auctoribus tantopere nobilitatus, pagus aut villa privata videri possit.

Plane si quis existimet, Willehadum, Bremæ Civitatis jus, aliave privilegia dedisse, is cum Erpoldo Lindemburg a tota erraverit via. Quod cum de libertatibus ac privilegiis Brema Willehado non debet, palam est, id cum non dedisse sed tantum à Cesare Carolo Magno intercessionem suam impetrasse; imo nec dare potuisse: Cum jure tam Saxonicum quam civili inter majora Cesaris reservata numeretur, et ab ejus unius s. nullius autem inferioris principis voluntate expressa vel tacita pendeat, jus civitatis certo

alicui loco concedere, quemadmodum etiam
 jus Emporii permittere, Academias fundare,
 etc.

Nec quicquam impedit, quod Prema
 longis post temporibus demum cincta fuit
 muris et propugnaculis. Civitatis enim
 verbo jus ipsum, non locus, non regio, non
 denique urbs continetur. Et potest ipsa
 sibi Civitas constare, moenibus urbium solo
 aequatis. Etsi enim omnes hae voces, oppidum,
 urbs, Civitas plerumque confundantur, diver-
 sam tamen significationem habent; Oppida
 non erant aratro cincta, urbibusque minora, quae
 majora erant, et in nomen urbium transibant,
 aratro cingebantur, eorumque ambitus aratro
 designabatur. Civitas autem ipsum jus
 notat, quod legibus et magistratum impe-
 riis continetur. Adic enim, ait Seneca,
 est vinculum quo Respublica cohaeret, illa
 est spiritus vitalis, quem Civitas trahit,
 nihil ipsa per se futura, nisi onus et praeda,
 si mens illa et subtrahatur. Qua de causa
 cum

cum in senatu Romanorum de Carthagine
 excindenda decerneretur, per vulgata
 fama, Carthaginenses legatos Romam mi-
 serunt, in urbem ante rerum gestarum glo-
 ria clarissimum, ac urbis ipsius Roma
 decus, monumentumq; victoriarum illustri-
 um delerent, nihilominus re diu multumq;
 in senatu agitata, decretum est, ad Imperii
 Romani salutem Carthaginem deleri oportere,
 tum propter loci opportunitatem, tum propter
 insitam Poenis perfidiam, qui jam Romano-
 rum socios bello laccessiverant, et finitimos
 populos ad defectionem invitabant; Postea
 quam ita decretum esset, Legati Cartha-
 ginensium in senatum venire iubentur, qui-
 bus responsum est a Consule, ut in fide Se-
 natu Populiq; Romani permanerent, obsidi-
 bus trecentis, et navibus Populo Romano
 datis, Civitatem Carthaginensium salvam
 fore, jura, privilegia, immunitates easdem
 habituros quibus usi fuissent; Legati, ac-
 cepto responso domum redeunt, interea

Scipio Africanus junior accepta classe
 Carthaginem mature proficisci iubetur,
 et urbem ferro flammamq; delere, salvis civi-
 bus ac rebus omnibus; quas ex Civitate
 exportare possent.

Scipio Censorinum legatum mittit, qui
 posteaquam obsides una cum navibus
 Carthaginensibus recepisset iussit popu-
 lum universum Carthaginensem ex urbe
 excedere, sic tamen, ut quaecumq; vellet
 exportare, urbemq; a portu remotiorem
 tendere liceret: Carthaginenses, Imperii
 Ducis perterrefacti, fidem Senatûs Popu-
 liq; Romani appellant, quibus responsum
 est, Populum Romanum fidem semper
 coluisse, et quaecumq; legatis eorum pro-
 missa fuissent, præstitisse, Civitatem
 vero moenibus urbis minimè contineri.
 Ita Carthaginenses verborum ambiguitate
 decepti, urbem totius Africae pulcherrimam
 ardere, ac solo æquari viderunt.